

งานวิจัยและงานเขียนที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความรักชาติและรู้คุณค่าของชาติ จึงมีผู้ให้ความสนใจ และเห็นความสำคัญของปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ และได้ทำการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับวิชานี้ในค่านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้คือ

ในปี พ.ศ.2508 จิตรบุญรวม เหว้าฉมา¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม ปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูจำนวน 100 คน และนักเรียนจำนวน 300 คน โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสาธิตและโรงเรียนในโครงการปรับปรุงของ วิสามัญ รวม 20 โรงเรียน ปรากฏว่าวิธีการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โรงเรียนมีอุปกรณ์ การสอนและหนังสือสำหรับคนคว่าน้อย และไม่ทันสมัย ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป จนไม่มีเวลา เตรียมการสอนและไม่ได้รับการอบรมมากเท่าที่ควร นักเรียนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ได้รับการฝึกทักษะให้ครบทุกด้าน มีเพียงส่วนน้อยที่โรงเรียนมีชุมนุมสังคมศึกษา และเสนอแนะว่าโรงเรียน ต้องให้ความช่วยเหลือในการจัดบริหารต่าง ๆ ให้แก่ครู โดยการจัดหาหนังสือสำหรับคนคว่า จัดหา อุปกรณ์การสอน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูมีความรู้เพิ่มในพหุวิถีทาง

พ.ศ.2509 สุปราณี โคตรจรัส² ได้ศึกษาเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการ สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูจำนวน 100 คน และ

¹จิตรบุญรวม เหว้าฉมา, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคม ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ มหา วิทยาลัย, 2509)

²สุปราณี โคตรจรัส, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการ สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, 2510)

นักเรียนจำนวน 1,164 คน ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนสหศึกษาในจังหวัดพระนคร รวม 18 โรงเรียน เกี่ยวกับการเรียนและการสอนวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ประสบขณะมีการเรียนการสอนวิชานี้ ปรากฏว่าครูและนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา แต่การสอนยังมีประสิทธิภาพน้อย เนื่องจากความไม่สมดุลระหว่างเนื้อหาของหลักสูตร การกำหนดคะแนนและกำหนดเวลาเรียนสำหรับวิชานี้ ภาระการสอนและงานพิเศษที่ครูต้องทำมีมาก ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและโรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอน รวมทั้งหนังสืออ่านประกอบในห้องสมุดไม่เพียงพอ ปัญหาสำคัญของครูอีกประการหนึ่งคือนักเรียนไม่ค่อยสนใจและไม่อยากเรียนสังคมศึกษา หนังสือแบบเรียนไม่เหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาวิชาการและสถานภาพของหนังสือ

พ.ศ.2512 มีชัย วรสาพันธ์³ ได้ทำการศึกษา "ปัญหาและอุปสรรคของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2512" วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคของครู อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์เกี่ยวกับปัญหาหลักสูตร ปัญหาการสอน ปัญหาการทำและใช้อุปกรณ์และปัญหาทางด้านการวัดผลการศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 92 ชุด ไปยังครู อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูในประเทศ 25 แห่ง ปรากฏว่าปัญหาและอุปสรรคที่พบในขณะที่ทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์ คืออาจารย์ส่วนใหญ่จะสอนไม่ทัน เพราะหลักสูตรยาวเกินไป ต้องอาศัยการเล่าย่อ ๆ ให้นักเรียนฟัง ครูมีภาระในด้านการสอนมากเกินไป กลุ่มครูหนึ่งเห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์การสอนมากกว่าครูชาย

พ.ศ.2513 อมรา มนัสวานิช⁴ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาล ในภาคการศึกษา 2" เพื่อศึกษาปัญหาและ

³มีชัย วรสาพันธ์, "ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2512" (ปริญญานิพนธ์วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513)

⁴อมรา มนัสวานิช, "การศึกษาปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513)

สถานภาพของครูและนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนรัฐบาลเพื่อนำผลมาปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่อไป ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู 60 คน และนักเรียน 475 คน ในโรงเรียนมัธยม ในเขตการศึกษา 2 ปราบกฏพบว่าครูมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและความปลอดภัย วิธีการสอนของครูยังขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากครูขาดคุณวุฒิ และไม่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการสอนวิชานี้มา โดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังขาดอุปกรณ์ หนังสือค้นคว้า หลักสูตรส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และเสนอแนะว่ากระทรวงศึกษาธิการควรให้ความช่วยเหลือครูให้มากขึ้น เช่น การตั้งศูนย์วัสดุ อุปกรณ์สังคมศึกษาประจำภาคขึ้น ควรจัดอบรมครู จัดพิมพ์หนังสือคู่มือการสอนสังคมศึกษาในภาคการศึกษา 2 ขึ้น โดยเฉพาะและควรเพิ่มบทเรียนบางตอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้วย

พ.ศ. 2513 จารีย์ จิตบุสนธิ⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อศึกษาปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ สำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูจำนวน 90 คน และนักเรียน 300 คน ในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม 33 โรงเรียน ปราบกฏว่าปัญหาส่วนมากเนื่องมาจากโรงเรียนขาดอุปกรณ์การสอนและตำราที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า นักเรียนส่วนมากต้องการให้เพิ่มชั่วโมงสอนให้มากกว่าเดิมในแต่ละสัปดาห์ และเสนอแนะว่าครูจะต้องปรับปรุงวิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมหาทางปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอทุก ๆ ด้าน กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการอบรมครูและจัดให้มีการนิเทศการศึกษาในคานต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์

⁵จารีย์ จิตบุสนธิ, "ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513)

พ.ศ.2515 คำริ เกิดเหตุ⁶ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์
 ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 1" เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา
 ภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 1 ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบ
 สอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน 10 คน ครูจำนวน 34 คน และนักเรียนจำนวน 493 คน
 ในโรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 1 ปรากฏว่าปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลน
 ครูผู้สอนไม่สามารถจัดสอนให้ตรงตามสายวิชา เป็นปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่พบ นอกจากนี้มี
 ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ครูส่วนใหญ่ต้องการ
 ความช่วยเหลือทางด้านเนื้อหาวิชาและวิธีสอน ส่วนแบบเรียนควรปรับปรุงให้มีรูปภาพ แผนที่ที่
 ชัดเจนและเนื้อหาที่น่าสนใจ ทางค่านักเรียนก็ต้องการให้ครูสอนโดยวิธีสอนใหม่ ๆ เปิดโอกาส
 ให้คิดค้นคว้าเพิ่มเติม ควรใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ ควรฉายภาพยนตร์ประกอบเป็นบางครั้ง
 และเชิญวิทยากรมาเป็นครั้งคราว หรือไปทัศนศึกษาบ้าง

พ.ศ.2517 ปารีชาติ วรรณประภา⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชา
 ภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" เพื่อศึกษาปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา
 ภูมิศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร 20 คน

⁶ คำริ เกิดเหตุ, "ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตภาค
 การศึกษา 1" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2515)

⁷ ปารีชาติ วรรณประภา, "ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ~~ใน~~
 เขตภาคการศึกษา 1" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2517)

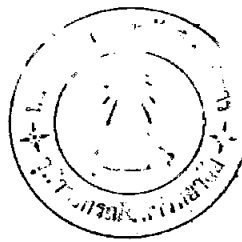
ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ จำนวน 46 คน และนักเรียนจำนวน 400 คน ในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนสาธิต จำนวน 20 โรงเรียน ปรากฏผลว่าปัญหาสำคัญในการบริหารคือการขาดงบประมาณในการจัดห้องสังคม ครูมีปัญหาที่นักเรียนไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์ ครูส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือทางด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน การสร้าง การใช้ อุปกรณ์การสอน และวิธีการวัดผลแบบใหม่ ด้านนักเรียนก็ต้องการให้ครูใช้เทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ และเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการควรแบ่งเนื้อหาวิชาในแต่ละระดับชั้นให้แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด เพราะจะทำให้ให้นักเรียนเบื่อหน่าย ครูผู้สอนควรหยิบยกปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมาช่วยกันอภิปรายและศึกษาหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องเหล่านั้น

สำหรับการวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์มี ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1965 Robert Marshall Underwood⁸ ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้โรงเรียนมัธยมในรัฐโคโลราโด (Colorado) ราว 74.00% ไม่จัดวิชาภูมิศาสตร์ไว้ในหลักสูตร จากการศึกษาค้นคว้าเมืองคัมเปอร์ที่สำคัญ ดังนี้

1. นักบริหารและผู้จัดทำหลักสูตร ไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์
2. ผู้มีอำนาจในการจัดโปรแกรมการเรียน มีความเห็นไม่ตรงกันเกี่ยวกับความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์
3. นักบริหารส่วนมากเห็นว่า วิชาภูมิศาสตร์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของวิชาสังคมศึกษา จึงไม่ยอมให้เด็กเรียนวิชานี้ แยกออกจากวิชาสังคมศึกษา

⁸Robert Marshal Underwood, "Factor Affecting the Exclusion of geography From the Curriculum of Certain Colorado High School, Dissertation Abstracts, Vol. 25, No. 9 (March, 1965) pp. 5209-5210.

นอกจากนี้ อันเคอร์วูด ยังพบว่า

1. ในรัฐโคโลราโด ไม่มีสถาบันภูมิศาสตร์ชั้นสูงมากพอที่จะสนับสนุนให้โรงเรียนต่าง ๆ เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์
2. ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ ส่วนมาก มีความรู้ทางภูมิศาสตร์ไม่เพียงพอที่จะถ่ายทอดให้เด็กมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์ได้อย่างแท้จริง
3. การจัดให้นักเรียนต้องเรียนวิชาภูมิศาสตร์ร่วมกับวิชาอื่น ๆ ในหมวดสังคมศึกษา ทำให้ครูและบุคคลทั่วไปมองเห็นคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์น้อยไป
4. โรงเรียนมัธยมต่าง ๆ จำกัดให้เด็กเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นจำนวนน้อย เด็กจึงไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนวิชาภูมิศาสตร์ และไปเลือกเรียนเฉพาะวิชาที่เห็นว่าจำเป็นแก่ตัวเองจริง ๆ

ใน ค.ศ. 1965 Dennis R. Carmichael⁹ ได้ทดลองสอนทักษะในการอ่านแผนที่และความเข้าใจในวิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้นักเรียน 352 คน ในโรงเรียนมัธยมในรัฐแคลิฟอร์เนีย แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) สอนให้นักเรียนเกิดความรู้ทางภูมิศาสตร์ ใหญ่ จักคิดอย่างมีเหตุผล และรู้จักสรุปตามความคิดเห็นต่าง ๆ และกลุ่มทดลอง (Control Group) สอนโดยยึดแบบเรียนเป็นหลัก สอนเพื่อให้เกิดความรู้ความแบบเรียนหรือตาม

⁹Dennis R. Carmichael, "Developing Map Reading Skill and Geographic Understandings by Means of Conceptual Teaching Methods, "Dissertation Abstracts, Vol. 26,2 (June, 1966), p. 7176.

ที่ครูสอนเป็นสำคัญ ในการทดสอบครั้งนี้ Carmichael ได้ทดสอบเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก ทดสอบความรู้อิงพื้นฐานก่อนลงมือสอน โดยใช้ข้อทดสอบแบบมาตรฐาน (Standardize Test of Intelligence) เพื่อทดสอบเชาวน์ระยะที่สองหลังจากดำเนินการสอนไปแล้ว 14 สัปดาห์ จึงทดสอบการอ่านแผนภูมิมาตรฐาน และทดสอบปากเปล่าในเรื่องความเข้าใจทางภูมิศาสตร์ ปรากฏผลว่าการสอนแบบที่ให้นักเรียนรู้จักคิดค้นหาเหตุผลด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะ ในการอ่านแผนที่ และมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ได้ดีขึ้น เกิดความอยากหรืออยากเห็นใน สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนการสอนตามแบบเรียนเด็กจะรู้สึกเบื่อหน่ายและเข้าใจช้า

ปี ค.ศ. 1966 James Richard Bemis¹⁰ ได้ทำการศึกษาถึงการจัดวิชาภูมิศาสตร์ เข้าไว้ในหมวดสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษาว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังส่วนการศึกษาของรัฐของทุก ๆ เมืองในสหรัฐอเมริกา โดยสุ่มเอาจากเมืองที่มีประชากร ตั้งแต่ 50,000 คน ถึง 100,000 คน และเมืองที่มีประชากร 10,000 คน ถึง 50,000 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตรไม่มีความสัมพันธ์กัน ครูผู้สอนได้รับ การฝึกฝนอบรมทางด้านภูมิศาสตร์ยังไม่เพียงพอ จึงสอนได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ยังไม่เหมาะสมกับเด็ก และเสนอแนะว่าการสอนวิชาภูมิศาสตร์ควรจัดสอนเฉพาะวิชา ไม่ควรรวม อยู่ในหมวดสังคมศึกษา การสอนในระดับประถมไม่ควรจะให้ละเอียดมากเกินไป และควรส่งเสริม ให้เด็กได้มีการค้นคว้า และทำกิจกรรมบ้างตามควร นอกจากนี้ก็ควรเป็นหน้าที่ของสถาบันฝึกหัดครู ทุกระดับที่จะจัดอบรมครูที่จะไปสอนวิชาให้มีความรอบรู้ในสิ่งต่าง ๆ ให้มากขึ้น จะช่วยทำให้ การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

¹⁰ James Richard Bemis, "Geography in the Elementary School Social Studies Program, "Dissertation Abstracts, Vol. 27,4(October, 1966), pp. 989-990.

ค.ศ. 1968 Walter F. Kach¹¹ ได้ศึกษาเพื่อสำรวจหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในระดับวิทยาลัยของรัฐ Alabama ซึ่งกองการวิจัยประจำรัฐได้กำหนดให้หลักสูตรเรียนวิชาภูมิศาสตร์ 4 วิชาด้วยกัน คือ ภูมิศาสตร์กายภาพ ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ และหลักภูมิศาสตร์เศรษฐกิจของโลก ศึกษาพบว่าทั้ง 4 วิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาใดได้รับความนิยมมากที่สุด โดยการส่งแบบสอบถามไปตามความคิดเห็นยังวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน ผลของการศึกษาปรากฏว่า วิชาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือวิชาภูมิศาสตร์กายภาพ ซึ่งถือว่าเป็นวิชาพื้นฐานของวิชาภูมิศาสตร์

ปี ค.ศ. 1968 James Vaughn Cotton¹² ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในรัฐแมริแลนด์ ซึ่งเป็นรัฐที่มองเห็นความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์ และได้บรรจุเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์เข้าไว้ในหลักสูตรมาก ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ จำนวน 153 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐแมริแลนด์ เพื่อศึกษาถึงประสพการณ์ของครูว่าเคยเรียนวิชาภูมิศาสตร์วิชาใดมาแล้วบ้าง ปรากฏผลว่าการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์จะได้ผลดี หากมีการแต่งตั้งผู้มีความรู้ทางภูมิศาสตร์ให้เป็นศูนย์เทศวิชาภูมิศาสตร์ประจำรัฐ เพื่อเป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร การทำโครงการสอนในระดับมัธยมและเป็นผู้คอยติดตามแนะนำในการสอนของครู จัดศูนย์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูวิชาภูมิศาสตร์ และที่สำคัญที่สุดก็คือ ครูที่จะสอนวิชาภูมิศาสตร์ต้องเป็นผู้ที่ได้รับความรู้ทางภูมิศาสตร์เท่านั้น เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ และเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะจัดครูซึ่งมีความสามารถทางด้านวิชาอื่น ๆ มาสอนวิชาภูมิศาสตร์ เพราะจะทำให้การสอนเกิดมีปัญหามาบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

¹¹Walter F. Kach, "Geography Programs in the Junior College," The Journal of Geography, Vol. 67, 3 (March, 1968), pp. 154-155.

¹²James Vaughn Cotton, "The Status of Public Senior High School Geography in Maryland 1964-65, Dissertation Abstracts, Vol. 30, 3(September, 1969), p. 924.

มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์หลายท่าน และได้เขียนบทความไว้ในหนังสือต่าง ๆ หลายท่าน ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1961 B.M. Casper¹³ ได้ทำการวิจัยเรื่องขอบข่ายและเนื้อหาของหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์แผนใหม่ ชั้น 4 - 12 โดยมีวัตถุประสงค์จะรู้ว่าเนื้อหาที่จัดไว้ถูกต้องตรงกับจุดมุ่งหมายแค่ไหน และศึกษาว่าการจัดเนื้อหาอย่างไร ให้ความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะเหมาะสมกับการพัฒนาของนักเรียน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู จำนวน 266 คน จากโรงเรียน 149 แห่ง ใน 44 รัฐของสหรัฐอเมริกา และ 5 มณฑลของแคนาดา ปรากฏผลว่า

1. วิชาภูมิศาสตร์กายภาพ ควรจะให้เรียนเกี่ยวกับภูมิอากาศ อุณหภูมิ ดิน แร่ ผลผลิตทางเกษตรกรรม ควรให้เรียนทั้งทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ
2. วิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาค ควรให้เรียนเกี่ยวกับดินแดนต่าง ๆ ควรจะให้เรียนดินแดนที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนก่อน และเมื่อเรียนชั้นสูงขึ้นจึงเรียนเกี่ยวกับดินแดนที่อยู่ไกล ๆ
3. ทักษะทางวิชาภูมิศาสตร์ ส่วนมากเป็นทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น แผนที่ ลูกโลก
4. เกี่ยวกับระยะเวลาในการสอน ชั้นประถมศึกษาควรใช้เวลา 150 นาที ต่อสัปดาห์ ชั้นมัธยมควรใช้เวลา 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ใน 2 ภาคเรียน

005730

¹³B.M. Casper, "Scope and Sequence of Geographic Education in Modern School Curriculum Grade 4 through 12, *The Journal of Geography*, Vol. 50 Grade 4 through 12, *The Journal of Geography* Vol 50 (February, 1961) pp. 53-58.

ในปี พ.ศ. 1965 Helburn¹⁴ ได้กล่าวถึงบทบาทของโครงการภูมิศาสตร์ใน

โรงเรียนมัธยมศึกษา (The Role of the High School Geography Projects) ว่าเป็น เครื่องช่วยอย่างดีที่จะทำให้ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์และนักภูมิศาสตร์ เขาร่วมมือกัน และกล่าวว่า ปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง ความเจริญทางเทคโนโลยีต่าง ๆ มีมากขึ้น จำเป็นที่จะต้องแก้ไขให้การเรียนการสอนทันต่อเหตุการณ์ของโลก จะต้องพยายามทำให้ วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่สำคัญ การสร้างหลักสูตรและการจัดอุปกรณ์ให้ทันสมัย จึงเป็นสิ่งจำเป็น อย่างยิ่ง ความสำเร็จจะเกิดได้จากความร่วมมือกันระหว่างครูและนักภูมิศาสตร์

ในปี ค.ศ. 1974 Mary A. Hepburn¹⁵ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนวิชา ภูมิศาสตร์ ในระดับประถมและมัธยมศึกษา และได้เสนอแนะเกี่ยวกับวิธีสอนภูมิศาสตร์ไว้ว่า การสอน ควรเน้นที่มโนทัศน์ (Concept) ให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ จึงจำเป็นต้องสอนให้ ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และควรมีการศึกษาถึงองค์ประกอบทางด้านภูมิศาสตร์ สังคม การเมือง เศรษฐกิจรวมทั้งประวัติศาสตร์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของมนุษย์ การสอน จำเป็นต้องให้เด็กได้ประสบการณ์จริง และควรสำรวจความพร้อมของอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ก่อน แล้วจึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

¹⁴Nicholas Helburn, "Improving Communication Between the Teacher and the Geographer. The Role of the High School Geography Project, The Journal of Geography, Vol. 64 (April, 1965) pp. 144-152.

¹⁵Mary A Hepburn "Teaching Geography Today, "The Journal of Geography, Vol. 73 (September, 1974), pp. 44-47.